

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Několik poznámek k Deutsche Institution für Schiedsgerichtsbarkeit e.V. Část IV.

„Rozhodčí nález, procesní jazyk, místo a rozhodné právo“

Řádné rozhodčí řízení končí vydáním rozhodčího nálezu, tj. pravomocným rozhodnutím ve věci samé či jinou právní skutečností (např. zpětvzetím žaloby, dohodou o ukončení rozhodčího řízení, smírem apod.), která ve svém důsledku znamená ukončení procesního stádia rozhodčího řízení za předpokladu, že rozhodnutí o takové skutečnosti nabude právní moci.

Řádné rozhodčí řízení končí vydáním rozhodčího nálezu, tj. pravomocným rozhodnutím ve věci samé či jinou právní skutečností (např. zpětvzetím žaloby, dohodou o ukončení rozhodčího řízení, smírem apod.), která ve svém důsledku znamená ukončení procesního stádia rozhodčího řízení za předpokladu, že rozhodnutí o takové skutečnosti nabude právní moci. Takovéto pravomocné rozhodnutí, stejně jako rozhodčí nález, který nabyl právní moci zakládá procesní překážku věci již jednou pravomocně rozhodnuté („res judicata“).

Smír „Vergleich“

Nejinak tomu je i v případě řízení před Deutsche Institution für Schiedsgerichtsbarkeit e.V. (dále jen jako „DIS“) a rozhodování sporů dle jeho rozhodčího řádu „DIS-Schiedsgerichtsordnung“ (dále jen jako „Řád“). Stranám se dle jeho ustanovení, jmenovitě §32 dává předně možnost, ukončit sporné řízení smírem a to na přání stran i ve formě rozhodčího nálezu. V odstavci prvním téhož paragrafu je dále stanovena povinnost rozhodčího soudu dbát během celého rozhodčího řízení té skutečnosti, aby strany dospěly k smírnému řešení celého sporu či alespoň v jeho dílčí části. V odstavci druhém §32 je ohledně uzavření smíru ve formě rozhodčího nálezu stanoveno, že takto uzavřený smír má mít náležitosti řádného rozhodčího nálezu dle §34 Řádu (více o nich pojednám níže spolu s právní úpravou rozhodčího nálezu) a dále smír samotný nesmí být v rozporu s předpisy upravujícími veřejný pořádek „ordre public“ v místě, kde se koná rozhodčí řízení. V odstavci třetím téhož paragrafu je dále stanoveno, že ve slovním znění smíru musí být uvedeno, že se jedná o smír ve formě rozhodčího nálezu dle Řádu a jako takový má i jeho účinky, tj. zejména účinky dle §38 Řádu (pravomocný rozhodčí nález je konečný a má účinky jako soudní rozsudek).

Rozhodčí nález „Schiedsspruch“

Při vynášení rozhodčího nálezu je rozhodčí soud vázán návrhy stran (§33 odst. 2 Řádu). Obdobná zásada je ostatně také jednou z hlavních zásad řádného civilního soudního procesu. Pokud strany neujednají nich jiného, je každé rozhodnutí rozhodčího soudu za účasti více než jednoho rozhodce (totéž platí i pro vydání rozhodčího nálezu) přijímáno většinou hlasů (§33 odst. 3 řádu). Rozhodčí nález je vyhotoven v písemné formě a podepsán rozhodci či rozhodcem, pokud je spor také jedním rozhodcem rozhodován „Einzelschiedsrichter“. Při rozhodování sporu více rozhodci postačí, pokud jej podepíše většina z rozhodců (§ 34 odst. 1 Řádu). Rozhodčí nález musí obsahovat plné označení procesních stran včetně jejich právních zástupců, jakož i jména rozhodců. Dále je obligatorní náležitostí rozhodčího nálezu jeho odůvodnění, pokud strany neujednají něco jiného, tj. výslovně se

nevzdají jeho odůvodnění (§34 odst. 3 Řádu) a v závěru je nutné rovněž rozhodčí nález datovat a označit místo, kde byl vydán (§34 odst. 4 Řádu). Součástí rozhodčího nálezu je dále také rozhodnutí o nákladech rozhodčího řízení. I zde je odkaz na svobodnou vůli stran, tj. toto rozhodnutí přichází v úvahu pouze za situace, že strany neujednávají nic jiného (...sofern die Parteien nichts anderes vereinbart haben...). Obecně je ovšem přijímána zásada, že náklady rozhodčího řízení nese ta strana, která spor prohrála s přihlédnutím k dílčím okolnostem jednotlivého případu. Pokud spor skončí částečnou ztrátou či úspěchem, dělí se náklady dle tohoto výsledku. Pokud nelze o nákladech rozhodnout okamžitě, tj. nelze je pevně stanovit v okamžiku vydání rozhodčího nálezu, rozhodne o nich rozhodčí soud zvláštním rozhodčím nálezem (srovnej §35 odst. 1-4 Řádu). Rozhodčí soud vyhotoví rozhodčí nález v takovém počtu exemplářů, aby každá ze stran obdržela po jednom a rovněž jeden zůstal k dispozici rozhodčímu soudu. Rozhodčí nález je poté zaslán stranám, přičemž jeho zaslání může být pozdrženo tak dlouho, dokud nejsou plně uhrazeny náklady rozhodčího řízení (§36 odst. 3 Řádu). Dále je stranám přiznáno právo požadovat opravení chyb v psaní, počtech a tisku rozhodčího nálezu jakož i žádat o výklad jeho určitých částí. Těchto práv mohou strany využít ve lhůtě 30 dnů ode dne doručení rozhodčího nálezu, pokud není ujednáno jinak a rozhodčí soud o nich musí rozhodnout ve lhůtách stanovených Řádem (§37 Řádu). Pravomocný rozhodčí nález je konečný a je mu přiznán účinek jako pravomocnému soudnímu rozhodnutí (§38 Řádu). Řád dále v §39 upravuje další možnosti skončení rozhodčího řízení. Vyjma dvou výše popsaných tj. smíru a rozhodčího nálezu, jako dvou konečných rozhodnutí ve věci samé, je to dále usnesení rozhodčího soudu, které má za následek ukončení rozhodčího řízení pokud a) žalobce vezme svoji žalobu zpět; b) strany se dohodnou na ukončení rozhodčího řízení; c) strany již nemají dále zájem ve sporu pokračovat a i přes výzvu rozhodčího soudu v řízení dále nepokračují či z jiného důvodu je rozhodčí řízení vyloučeno. Za určitých okolností může být rozhodčí řízení ukončeno také ze strany DIS (srovnej §39 odst. 3 Řádu).

Procesní jazyk, místo a rozhodné právo „Verfahrenssprache, Ort und anwendbares Recht“

Sjednání jazyka, místa a rozhodného práva dle svobodné vůle stran patří v rozhodčím řízení k jedním ze základních atributů, které jej charakterizují a zároveň ve své podstatě odlišují od obecného soudního řízení. Úprava těchto otázek v Řádu je významná zejména v situaci, kdy se strany v rozhodčí smlouvě těmto otázkám nevěnují (jejich sjednání je fakultativní) či opomenou jejich úpravu sjednání. V tomto případě je subsidiární úprava v Řádu nanejvýš praktická.

Jazyk „Verfahrenssprache“

§22 odst. 1 Řádu stanoví, že strany mohou sjednat jazyk či jazyky, ve kterém bude rozhodčí řízení vedeno. Pokud takové ujednání chybí, tak rozhodčí soud určí, který jazyk bude jazykem procesním. Ujednání ohledně jazyka se vztahuje nejen na rozhodčí nález jako takový, ale rovněž tak na veškerá prohlášení stran, řízení samotné (písemné či ústní), jiné rozhodnutí rozhodčího soudu, sdělení aj. Rozhodčí soud může na základě volby jazyka dále nařídit, že veškeré písemné důkazy musí být opatřeny překladem do procesního jazyka, který byl stranami sjednán či určen rozhodčím soudem (§22 odst. 2 Řádu).

Místo rozhodčího řízení „Ort des schiedsrichterlichen Verfahrens“

Pokud strany nesjednají místo rozhodčího řízení, určí jej rozhodčí soud (§21 odst. 1 Řádu). Řád předpokládá, že místo rozhodčího řízení bude sjednáno v Německu a váže na tuto skutečnost svoji přípustnost (srovnej předmluvu k Řádu). Jinak jsou ovšem strany při volbě místa svobodné. V odstavci druhém téhož paragrafu je dále stanoveno, že v tom případě, pokud je místo rozhodčího řízení určeno rozhodčím soudem, může jej rozhodčí soud dle svého uvážení, nedbajíc odstavce prvního a za účelem provedení určitých procesních úkolů přeložit na místo jiné.

Rozhodčí soud rozhoduje spor v souladu s ustanoveními právního řádu, který za tímto účelem strany s ohledem na obsah sporu zvolily. Jako zvolené právo platí, pokud strany neučinily odlišné ujednání, pouze věcné předpisy s vyloučením kolizních norem (§23 odst. 1 Řádu). Pokud strany volbu právu neučinily, určí jej soud s přihlédnutím k předmětu sporu. Jinými slovy určí takové právo, které je s předmětem sporu v nejužším vztahu (§23 odst. 2 Řádu). V případě, že strany rozhodčí soud výslovně zmocní, může být spor rozhodnut také na základě spravedlnosti „ex aequo et bono“ (§23 odst. 3 Řádu). Nicméně ve všech případech rozhoduje rozhodčí soud ve shodě s ujednáním samotné platné smlouvy a s přihlédnutím k obchodním zvyklostem dílčí branže (§23 odst. 4 Řádu).

Další články:

- [Okamžité zrušení pracovního poměru učiněné z „opatrnosti“ zaměstnavatele ve světle judikatury Nejvyššího soudu](#)
- [Výroční zpráva ÚOOÚ za rok 2025: nové regulatorní priority v oblasti ochrany osobních údajů](#)
- [Vadné nařízení vlády č. 493/2025 Sb. a dopady fixace limitů drobných oprav na pronajímatele](#)
- [Nařízení PPWR: cesta do pekla dlážděná dobrými úmysly](#)
- [AML - od zákona č. 253/2008 Sb. k AMLR: co konkrétně musí česká povinná osoba změnit do roku 2027](#)
- [Podmíněné propuštění ve světle zásady ústnosti a přímosti](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 37.: Povinná forma jednání ve smlouvách](#)
- [Poučení z krizového vývoje v kauze bitcoiny](#)
- [EUDAMED: Jednotná databáze mění pravidla hry na trhu zdravotnických prostředků](#)
- [Nový zákon o veřejných dražbách, aukce a obálkové metody](#)
- [Pohled přes hranice - natáčení pornografických klipů jako důvod výpovědi z nájmu bytu](#)